

IDM/WE/ /35/25/JK

Waldemar Markiewicz
Prezes Zarządu
Izba Domów Maklerskich
ul. Kopernika 17
00-359 Warszawa

Pani Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Warszawa, 13 sierpnia 2024

Temat: wniosek IDM o podjęcie działań w celu nowelizacji ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego

Szanowna Pani Minister,

w imieniu Izby Domów Maklerskich zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie działań w celu zmiany przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego*, zmierzających do rozwiązania opisanych poniżej problemów zidentyfikowanych przez domy i biura maklerskie.

Synteza pisma

Izba Domów Maklerskich proponuje następujące zmiany w ustawie o IKE i IKZE:

- 1) możliwość inwestycji uczestników IKE i IKZE w derywaty, instrumenty finansowe na rynkach zagranicznych i zlecenia zarządzania portfelem przez dom lub biuro maklerskie,
- 2) możliwość prowadzenia IKE i IKZE przez bank państwowy wykonujący działalność maklerską,
- 3) likwidację automatycznego zwrotu środków z IKE i IKZE oraz pozostawienie ich w podmiocie, do którego przeniesiono rachunek IKE lub IKZE na skutek wygaśnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej dla podmiotu dotychczas prowadzącego te rachunki, nawet gdy uczestnik IKE lub IKZE nie zdąży w wyznaczonym terminie zawrzeć nowej umowy IKE lub IKZE lub zlecić wypłaty transferowej

Poniżej szczegółowa propozycja zmian wraz z uzasadnieniem

1. Uchwalona 20 lat temu ustawa o IKE i IKZE nie nadąża za zmianami, które zaistniały na rynku finansowym oraz potrzebami uczestników IKE i IKZE, którzy gromadzą i lokują środki za pośrednictwem instytucji prowadzących działalność maklerską. Od czasu wprowadzenia ustawy o IKE i IKZE pojawiły się nowe instrumenty finansowe, a wraz z rozwojem rynku finansowego uczestnikom IKE i IKZE przestały wystarczać klasyczne

instrumenty finansowe przewidziane w przedmiotowej ustawie. Postępujący wzrost wiedzy i doświadczenia w zakresie form inwestowania spowodował, że uczestnicy powyższych programów oczekują zapewnienia im dostępu zarówno do szerszej oferty instrumentów finansowych, która obejmie derywaty, jak i możliwości inwestowania w instrumenty finansowe na rynkach zagranicznych, a także możliwości zlecenia zarządzania ich portfelem. Należy również jednoznacznie określić, że instytucja prowadząca działalność maklerską w ramach umów IKE i IKZE ma nie tylko możliwość wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek uczestnika ale również przyjmowania i przekazywania takich zleceń. Podmiot maklerski, aby działał w najlepszym interesie uczestnika, powinien zapewnić uczestnikowi możliwości powyższego wyboru, a są to osobne kategorie czynności maklerskich (określone w art. 69 ust. 2 pkt 1) i pkt 2) ustawy o obrocie instrumentami finansowymi). Obecne brzmienie ustawy o IKE i IKZE nie umożliwia realizacji takich potrzeb. W tym celu IDM proponuje zmiany następujących artykułów ustawy o IKE i IKZE:

1) art. 2 pkt 1) otrzyma brzmienie:

„1) IKE - wyodrębniony zapis w rejestrze uczestników funduszu inwestycyjnego, wyodrębniony rachunek papierów wartościowych, rachunek derywatów lub inny rachunek, na którym zapisywane lub rejestrowane są papiery wartościowe lub instrumenty finansowe niebędące papierami wartościowymi oraz rachunek pieniężny służący do obsługi takich rachunków w podmiocie prowadzącym działalność maklerską, lub wyodrębniony rachunek w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym, wyodrębniony rachunek bankowy w banku, wyodrębniony rachunek IKE w dobrowolnym funduszu emerytalnym, prowadzone na zasadach określonych ustawą, a w zakresie w niej nieuregulowanym - na zasadach określonych w przepisach właściwych dla tych rachunków i rejestrów;”

2) art. 2 pkt 1a) otrzyma brzmienie:

„1a) IKZE - wyodrębniony zapis w rejestrze uczestników funduszu inwestycyjnego, wyodrębniony rachunek papierów wartościowych, rachunek derywatów lub inny rachunek, na których zapisywane lub rejestrowane są papiery wartościowe lub instrumenty finansowe niebędące papierami wartościowymi oraz rachunek pieniężny służący do obsługi takich rachunków w podmiocie prowadzącym działalność maklerską, lub wyodrębniony rachunek w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym, wyodrębniony rachunek bankowy w banku, wyodrębniony rachunek IKZE w dobrowolnym funduszu emerytalnym, prowadzone na zasadach określonych ustawą, a w zakresie w niej nieuregulowanym - na zasadach określonych w przepisach właściwych dla tych rachunków i rejestrów;”

3) art. 12 pkt 2) otrzyma brzmienie:

„2) regulamin prowadzenia ~~rachunku papierów wartościowych i rachunku pieniężnego~~ działalności maklerskiej - w przypadku podmiotu prowadzącego działalność maklerską”

4) art. 19 pkt 2) otrzyma brzmienie:

„2) rachunku papierów wartościowych, rachunku derywatów lub innym rachunku, na którym zapisywane lub rejestrowane są papiery wartościowe lub instrumenty

finansowe niebędące papierami wartościowymi oraz rachunku pieniężnym służącym do obsługi takich rachunków w podmiocie prowadzącym działalność maklerską;"

5) art. 21 ust. 2 pkt 5) otrzyma brzmienie:

„5) o wysokości i datach dokonywanych wypłat transferowych, a w przypadku transferu papierów wartościowych, niebędących papierami wartościowymi instrumentów finansowych lub środków pieniężnych zgromadzonych w podmiocie prowadzącym działalność maklerską również o rodzaju i ilości tych papierów, oraz o nazwie instytucji finansowej albo o danych zarządzającego i o danych pracodawcy prowadzącego program emerytalny, do których dokonywana jest wypłata transferowa”

6) art. 27 ust. 1 otrzyma brzmienie:

„1. Umowy, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2, przewidują lokowanie środków w papiery wartościowe zdematerializowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, z zastrzeżeniem ust. 2, które mogą być zapisane lub zarejestrowane na wyodrębnionym rachunku lub rejestrze, z zastrzeżeniem ust. 2.”

7) art. 27 ust. 2 otrzyma brzmienie:

„2. Umowy, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2, mogą dopuszczać możliwość składania, wyłącznie w celu ograniczenia ryzyka inwestycyjnego, zleceń mających za przedmiot niebędące papierami wartościowymi instrumenty finansowe, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. c i d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, jeżeli ich cena zależy od ceny papierów wartościowych zapisanych na IKE lub IKZE oszczędzającego, i pod warunkiem że są one dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w systemie obrotu instrumentami finansowymi”

8) art. 8 ust. 1 pkt 2) otrzyma brzmienie:

„2) z podmiotem prowadzącym działalność maklerską o świadczenie usług maklerskich polegających na przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych i prowadzenie rachunku papierów wartościowych oraz rachunku pieniężnego lub ich wykonywaniu na rachunek dającego zlecenie lub zarządzaniu portfelem w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych i przechowywaniu lub rejestrowaniu instrumentów finansowych, albo”

9) art. 8 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

~~*4. Oszczędzający może gromadzić środki na IKE lub IKZE w ramach umowy o świadczenie usług polegających na wykonywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych i prowadzenie rachunku papierów wartościowych i rachunku pieniężnego zawartej przed dniem podpisania umowy o prowadzenie IKE lub IKZE, pod warunkiem że środki gromadzone na IKE lub IKZE są odrębnie ewidencjonowane.*~~

„4. Oszczędzający może gromadzić środki na IKE lub IKZE w ramach umowy o świadczenie usług maklerskich polegających na przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych lub ich wykonywaniu na rachunek dającego zlecenie lub zarządzaniu portfelem w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych i przechowywaniu lub rejestrowaniu instrumentów finansowych zawartej przed dniem podpisania umowy o prowadzenie IKE lub IKZE, pod warunkiem że środki gromadzone na IKE lub IKZE są odrębnie ewidencjonowane.”

2. Ustawa o IKE i IKZE nie traktuje banku państwowego prowadzącego działalność maklerską jako podmiotu prowadzącego działalność maklerską pomimo, że ten rodzaj banków zyskał możliwość prowadzenia działalności maklerskiej na podstawie ustawy z dnia 16 sierpnia 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (Dz. U. poz. 1723). Żadnego podmiotu maklerskiego nie należy dyskryminować, uszczuplając jego prawa. Z tego względu IDM proponuje zmianę artykułu art. 2 pkt 7) ustawy o IKE i IKZE w ten sposób, że otrzyma on brzmienie:

„7) podmiot prowadzący działalność maklerską – dom maklerski, bank prowadzący działalność maklerską lub bank państwowy prowadzący działalność maklerską w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi;”

3. W świetle obecnych przepisów, gdy na skutek wygaśnięcia lub cofnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej następuje przeniesienie instrumentów finansowych uczestników IKE i IKZE do innego podmiotu maklerskiego, ich interesy nie są należycie zabezpieczone. Podmiot do którego dokonano przeniesienia informuje oszczędzającego o przeniesieniu i wzywa do zawarcia umowy o prowadzenie IKE lub IKZE lub dokonania wypłaty transferowej. Jeżeli uczestnicy nie dokonają powyższych czynności w terminie 45 dni od otrzymania wezwania podmiot maklerski musi dokonać zwrotu środków na rzecz oszczędzającego, lecz gdy zwrotowi podlegają środki zgromadzone na IKE zostają pomniejszone one o należny podatek, a w przypadku gdy na IKE przyjęto wypłatę transferową z programu emerytalnego pomniejszenie następuje dodatkowo również o kwotę stanowiącą 30% sumy składek podstawowych wpłaconych do programu emerytalnego, która jest przekazywana do ZUS. Jeżeli zatem oszczędzający nie otrzyma z jakiegokolwiek powodu, w tym niezawinionego przez siebie, powiadomienia o przeniesieniu, nie będzie miał świadomości co do konieczności zdecydowania o dalszych losach swoich środków zgromadzonych na IKE lub IKZE. W omawianej sytuacji nie rozwiązuje on przecież umowy z dotychczasowym podmiotem maklerskim z własnej woli. W takiej sytuacji skutki przewidziane w ustawie o IKE i IKZE są dla oszczędzającego zbyt restrykcyjne. Został on wówczas pozbawiony ochrony przewidzianej w art. 37 ust. 8 ustawy polegającej na tym, że w przypadku wypowiedzenia przez oszczędzającego umowy o prowadzenie IKE jest on obowiązany do złożenia oświadczenia o zapoznaniu się z konsekwencjami zwrotu, tj. że środki zgromadzone na IKE zostaną pomniejszone o należny podatek i ew. częściowo przekazane do ZUS.

IDM proponuje rozwiązanie mające na celu zabezpieczenie interesów oszczędzających przez wprowadzenie dla podmiotu, do którego nastąpiło przeniesienie środków zgromadzonych na IKE lub IKZE obowiązku powiadomienia oszczędzających o możliwości wyboru przez nich dalszego postępowania: zawarcia umowy z tym podmiotem, dokonania wypłaty transferowej albo wystąpienia o zwrot środków, jednocześnie znosząc obecny obowiązek automatycznego zwrotu. Umożliwi to oszczędzającemu podjęcie własnej decyzji co do zgromadzonych przez niego środków. W przypadku gdy nie zgłosi się on do podmiotu maklerskiego do którego jego środki zostały przeniesione, środki te byłyby dalej przechowywane przez powyższy podmiot. Analogiczna sytuacja zachodzi obecnie w przypadku przeniesienia aktywów klientów do wybranej przez KNF firmy inwestycyjnej w zakresie instrumentów finansowych przechowywanych na rachunkach papierów wartościowych nie będących rachunkami prowadzonymi w zakresie IKE lub IKZE tj. podmiot maklerski przechowuje te aktywa do

czasu, aż zgłosi się po nie uprawniona osoba Obecne brzmienie ustawy o IKE i IKZE nie zapewnia ochrony uczestników IKE. W tym celu IDM proponuje następujące zmiany ustawy o IKE i IKZE:

1) art. 28 ust. 1 otrzyma brzmienie:

„1. W przypadku wydania przez organ nadzoru decyzji, ~~nakazującej przeniesienie papierów wartościowych, instrumentów finansowych niebędących papierami wartościowymi i środków pieniężnych oraz dokumentów związanych z prowadzeniem rachunków papierów wartościowych, innych rachunków, na których zapisywane są takie instrumenty finansowe i rachunków pieniężnych do innego podmiotu prowadzącego działalność maklerską, w sytuacji wygaśnięcia lub cofnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej o której mowa w art. 89 ust. 4, 7 lub 8 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi~~, podmiot prowadzący działalność maklerską, do którego przenoszone są papiery wartościowe, instrumenty finansowe ~~niebędące papierami wartościowymi~~ i środki pieniężne, jest obowiązany zachować identyfikację środków zgromadzonych na IKE lub IKZE.”

2) art. 28 ust. 3 otrzyma brzmienie:

„3. Podmiot prowadzący działalność maklerską, do którego zostały przeniesione środki zgromadzone na IKE lub IKZE, o których mowa w ust. 1, ~~jest obowiązany, w terminie 14 dni od dnia ich przeniesienia, wezwać oszczędzającego do zawarcia umowy o prowadzenie IKE lub IKZE lub dokonania wypłaty transferowej. w terminie 14 dni od dnia ich przeniesienia informuje oszczędzającego o przeniesieniu środków oraz wskazuje, że oszczędzający powinien zawrzeć umowę o prowadzenie IKE lub IKZE, dokonać wypłaty transferowej lub wystąpić o zwrot.~~”

3) w art. 28 skreśla się ust. 4 i 6.

~~4. Oszczędzający w przypadku, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany w terminie 45 dni od daty otrzymania wezwania zawrzeć umowę o prowadzenie IKE lub IKZE z podmiotem, do którego zostały przeniesione jego papiery wartościowe, instrumenty finansowe niebędące papierami wartościowymi i środki pieniężne, albo dokonać wypłaty transferowej do innej instytucji finansowej lub do programu emerytalnego, do którego oszczędzający przystąpił.~~

~~6. W przypadku niedotrzymania przez oszczędzającego terminu, o którym mowa w ust. 4, środki zgromadzone na IKE lub IKZE podlegają zwrotowi.~~

Podkreślić należy, że powyższe propozycje zostały skonsultowane w trybie roboczym z pracownikami Komisji Nadzoru Finansowego oraz uzyskały ich pozytywną ocenę.

Z poważaniem,

